

[Transcript] Vinohradská 12 / Země duchů. Requiem za Náhorní Karabach

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Už více než 100 tisíc lidí uprchlou z náhorního karabachu do arméně.

Vaku tvrdí, že reaguje na provokace.

Do náhorního karabachu se po 30 letech vrátila mi se OSN podle agend.

Z oblastně přitom většina obyvatel armenského původu odešla v předešlých dnech.

Mezinárodně neuznaná karabášská republika přestane prvního letna příštího roku egzistovat.

Země duchů tak vypadá po zářiovém blickrýgu arménský náhorní karabach.

Mezinárodně neuznaný stát byhem pár měsíců úplně zanikne spolkného ázer by John.

A otázka zní, není karabach pouze před krmem.

Řešíme s tomášem šmídem politologem z Vysoké školy Ambis.

Dnes je pátek 6. Řína.

Dobrý den, vítejte ve Vinohráckej 12.

Krásný den přēju.

Do náhodního karabachu před pár dny dorazila mi se OSN.

Stalo se tak po dlouhých 3 dk.

Jaká je tedy na místě situace?

Skutečně tak vážná.

Náhodním karabachu, tedy o kterém se tady bavíme,

tak situace skutečně vážná je.

A to už pomělně dlouhou dobudíš.

Odmyslím to, že tam mizerná situace

panuje celou tu po sovecku eru,

tak v kontextu toho aktuálního děni

bych chtěl zdůrazniť,

že tam už několik měsíců probí a blokáda

ze Strelina Zerbajdžánu.

Ten začátek můžeme zatovat 12. prosincem 2022,

takže humanitální situace za těch několik měsíců,

kdy do oblasti skutečně nebyli v pouštěny,

zrabočnické potřeby, potraviny, lejecky, energie.

Ve finále už tam potom byly velké problémy z pytnou vodou,

tak se samozřejmě ta situace dramaticky zhoršila

a ta oblast se odcítla praktycky na pokraji hladomoru.

Neříkám, že tam hladomor jako takový propukl,

ale když by to řekl takovým trošku hrosobným výrazem,

tý lidem nám zažívali velký potravinový diskomfort.

A když tam po x měsících, který po nějaký 9 měsících,

přímo, že 12. zářil,

dorazil první humanitání konvoj,

který ale nedorazil přes ten lačínský koridor,

který spojuje arméní z náhodným karabachem,

ale z druhé strany z Azerbaďanské stany před Agdam,

tak sylenc, kdo mohl říct, asi, že nastane nějaké uklidnění,

že dojdu nějaké deescalaci tady toho napěti,

nicméně joupak byl pravdou.

Vlastně týdem potom Azerbaďan zahájil takovou tu...

Bleskovou válko.

Bleskovou válko, jak tu takový ten finální úder na tu oblast, kterou vždycky považová samozřejmě za svojí součást, která se tady očtě pila se snahou připojit se k sousední armény, tak vlastně tady týmto bleskovým mudorem

z Pohledu Baku obnovil svojí teritoriální integritu.

Nebo obnovuje ten proces ještě nějakým způsobem pokračil, a fakticky už je, už je obnovil.

My se bavíme o malé oblasti v regionu Zakavkazka vyslané mezi Azerbaďan a armény.

V té oblasti proto jsem se i ptal na tu situaci na místě odešlo na 100 tisíc lidí za ty poslední dny, a tý dny jsou tam prázdná města.

Iplně vylidněná.

Tak nepřišla ta pomoc.

Od OESN na koniec pozdě má vůbec ke komúc měřovat?

OESN často hodí pozdě,

a se lhává v takových situacích.

A co se týče to náhodního karabaktu,

tak tam skutečně přicházejí,

jak s lidobě říká s kříčkem po funuse,

protože jestli tam v té oblasti žilo na 120 tisíc armén,

formálně a osobně z tedy bych operoval

jako fakticky s trochu menším číslem,

ale v 120 tisíc formálně,

není máme vlastně zaregistrovaných

nějakých 100 tisíc až 100 jedna tisíc

úplchlíků ve vlastní armény.

Příčeš, že tam někde

těch par tisíc lidí,

tedy vůzovka hlítá,

statisticky,

takové jsem přicházi,

v momentě, kdy potom sama vlastně

přicházi s odhadem,

že v oblasti zůstal maximálně tisíc armén.

Tam nikdo nežije,

když jsem ten karabach několikrát našťivil

v dobaglí o tedy obládaly etniční armény,

tam byla celá řada pustých míst.

V úsledku je první války o náhodní karabá

na začátku těch 90. let

v čele, tedy s tím známým případem
azerbadžánského města
Akdam, tedy je v městu.
Okresního formátu,
které bylo vybombardováno
a rozstříleno
a zůstalo tam
jaka si posakpokaliplická ukázka
toho, co dokáže válka,
a tam byla potom také slážeda
dalších vesnic, duchů,
částičně v ruínách,
hlavně ve východní části
na horně karabášské republiky,
která se tedy potom přejmenovala
na republiku Artsach,
tam neúznaná tam,
mezi narodně neúznaná
arménská politická enty
a ten de facto stát.
Nicméně v současnosti
pustí úplně celý ten karabach
a to,
když si vezmeme,
že to je oblast,
která měla přes nějaký 4.000 km
a Stepanakert,
bylo zruha třeba
do 60.000 město.
Hlavní město?
Hlavní město,
zprávný středisko.
Azerba džánský mu říká
chankendi,
Stepanakert,
arménský název.
Tak to musí být skutečně výzeště
ještě mnohem,
jakoby mnohem
dramatičtější
a děstvější,
než ta situace,
která tam byla do té doby
vlastně taková tam města

vesnice duchů,
ale za ménou
v té východní části
ní je to celá ta oblast,
kde podobně bude dosílená
dohledné době
etnickými azerba džánsky
a to nějakou dobu
bude trvatan.
Jako ty obrázky
na skuteční,
co jsem sledoval na videí
nebo na fotografiích,
působí někdy velmi sugestivně.
Vy už se to zmínil.
Na hodní karabach
vzáří v tom blitskrigu
ovládli vojenské síly
azerba džánu strašně rychle.
Na to, jak dlouho se
od tu oblast boju je,
tak jak to?
Tak azerba džánsky během těch
20 let, řeklíme zhruba
toho obdobu
od toho příměří
z května 1994
byl stále frustrovanější.
V tom smyslu slova
nevývoje staticčnosti
a neuspěšnosti
těch mírových jednání.
Vlastně nějakých 13-15%
jeho muzemí obládala
armenská vojska.
Armeni tu první válku
z vojenského hlediska
vyhráli.
Armeni prospali,
tady tuto dobudili
na prosto nespoký býntelnou
vojenskou výhodu.
Na jímž základě
měla mnohot rumfu

přítom vyjednávání.
Nicméně takové to
oddalované neřešení
a spolegání se
vlastně na jaký si
ten status quo,
který tam zůstala,
tak ten azerba džánsky
byl stále více frustrovaný.
Přičemž, ale v průběhu
jak rozstala azerba džánska
frustracé.
Tak rozstala
sýlá azerba džánska
ekonomiké,
jakýstě víme,
protože i my jsme
azerba džánsky
zákazníci
v této souvislosti
myslím jako Česká republika.
Tak azerba džánsky
začal
velice důsladně kapitalizovat
své přírodní bohadství,
které se nalozá
předešním
předešním
kaspickém šelfu,
kaspickém pánvi,
což je bohadství
roplné, ale i pliné.
Tam tedy ropa
zemní plinty,
nejdůležitější
úlohy dráty.
Azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky
azerba džánsky

prezidentregulení diktátor.
Takže to je
tam
nějaký demokratický proces
se úbec nemožeme bavit
azerba džánsky.
Tak ty peníze
samozřejmě
kromě toho,
že to směřovala
konta své rodiny
a svého klanu
tak zásadně začal
posílovat o zbrojenou síru
azerba džánsky.
Což Arménie nedělala.
Ukolej baná mnohem lepší slo.
Ukolej baná tím příměřím
spoléhající se na rúzkou pomoc
a garance,
které si se nějakým způsobem byli
jakoby sluvně stvrzený
předevšenstvou Arménii,
ale rúzko nikdy nepřerušilo
strahy z baku
a v níma vější
Arménieští analíťici
samozřejmě velice nervozni
sledovali tady
ten proces,
kdyby upozorňovali
na to,
že to rúzká podpora
prostě není.
Není jako jednoznačná,
že rúzká strana
prodává spoustu zbroni techniky
azerba džánů.
Především kvalitnější
rúzké zbroni techniky
azerba džánů než Arménii.
Kam z promenu tím posíleli
šrot
a to často za

tichého souhlasu
potožmoku
a operace
Arménských elit
což samozřejmě
mělo formu korupční vaze
především
a ulečeno to bylo také tím,
že v Armenii
bylo u moci dlouho
výzvalý Karabášský klán,
což byla garnitúra politiku,
což byly vlastně Karabášti Arménii,
kteří se skutečně v Karabachu narodili
a mnozí z nich
si právě udělali ménu
v té první Karabášské válce,
kterou Arménie
dovedla do, řekněme,
zvojenského,
zvojenského ladiska do vítězného konce
a ten Karabášský klán,
který je tedy symbolizová
především bývalým prezidentem
jak náhodního Karabachu,
tak později Arménie
tak to byla jakoby
velmi proružská klíka
a tím jak dlouho byla umocí
tak jestliže
jako by někoho na té Arménské
straně skutečně chceme vynit
s té situace
z toho marazmu,
do kterého se vlastně
ta Arménia
Arménské ozbrojené síly dostali,
tak je to právě Karabášský klán
a ta situace dospěla
do takového stáli
a že skutečně ten Azerbaďan
získal tu vojenskou
převahu, tu vojenskou superiory,
tu která se jasně ukázala

v tom roce 2020
čestěť dení válce
čestěť dení válce
ostrý, horký konflikt
naprosto jasně kdy tam skutečně
jednak svět byl trošičku orientován
spíše na problémy
s covidem 19.
tak dává celkově to
nekoby to mezinárodní nyní
bylo takové mnohá oledek
rozhozené bych řekl
tak toho využili
navíc měli k dispozici
mnohem asertimnějšího patrona
s vojemce
než Arménie a to tedy Turecko
Erdoganovo
který tam navíc okázal
naverbovat také tisíce
že azerbačánskej strany bojovali
a prezident Recep Tayb Erdogan
vidí pouze jediné řešení situace
mír muže v regionu
zavládnout jen tehdy
až Arménie vyklidí okupované
území azerbačánů
Arménie, přesný řečeno
neuznaná republika
náhrní Karabach
stratila většinu
svého území
předalá ty nárazníkovec
převod území
v nárazníkové zóně
náhrního Karabachu
vychází z dohody
o ukončení bojů
kterou u 10. listopadu
sprostředkovalo Rusko
a azerbačán to opravdu považuje
za své slavné výtěství
a dokonce ten začátek války
a konec války

už v kalendáři zasnamenali
jako v posetě státní svátky
od 3 roky pozděj
dobré ráno je úterý 19. září
teď je 6 ráno
jsou tu další správě
nejdolší konflikt
v poslověckém prostoru
azerbačán zahájil
rozsáhlý útok
na náhorní Karabachu
chybí potravené léky
drogerie i veškeré ostatní zboží
které mezinárodně
neuznaná republika
Arcah do váželátky
mlučí západ
a to už je pro Armeny
vlastně mrožší
protože tím pádem
sa ucitla úplně
úplně osamocená
Rusko nebylo vyčerpává
nováčkou na Ukrajině
tak by nebylo pro azerbačán
tak snadné zmocnit se Karabachu
nistě
mezinárodně neuznaná
Karabášská republika
přestane prvního letna
příštího roku existovat
Vysvětlete mi prostí měště
jednu věc
proč se vůbec
já vím, že budeme muset
ještě hlouběj do historii
ale proč o ten náhorní Karabach
ty dva státy
soupeřili
náhorní Karabach
byla oblast
když se rozpadilo
celské Rusko
a rodilo se to

bouševické ruská
svojecký svaz
tak tam žilo
91% Armenů
etnických
a zhruba 9%
azerbajdžánsku
nicméně
v kontextu dohod
vlady mirají lýče
Leninském ale matatírkem
který byl velký advokát
a ten svých
jako by soukmenovců
jako betnický bratranců
azerbajdžánsky
nejsou
jako by to těžco
a na tluští Turcíla
jsou to národy
příbuzné a velmi blízké
tak přišlo
tu oblast
náhorního Karabachu
azerbajdžánské
svojecké socialistické republice
a Armenů to brali
vždycky jako křivdu
potom v průběhu
těch 70 let
existenci této sovětského svazu
se dostáváme na ten konec
osmdesátých let
tam těch Armenů
ale pořád je 76%
byli na prostě jasná
populační většina
v té oblasti
tvořená etnickými Armeny
no a tě Armeny
v kontextu
hlavně perestrojky
jde se o díky
a glasnosti

tady této částitě
Gorbačovových reform
tak se otevírají
různé stare
jako by historické křivdy
a tím národnostní spory a tak dále
tak právě tě Armenské pořadavky
byli jako jedni z prvních
podněvač Armení
měli velmi dobře
i intelektuálně
vyargumentované
v této svojvislosti
v důležitoročí rála
a Armenská diaspora
velmi silná většina
etnické Armenu
žije mimo nezávislý
stát
národní stát Armenu
a azerbačánci nebyli
úplně připraveni
prostě na to se
nějakým způsobem
s tím vypořádávat
to sověcké centrum
kteří stranilo
z píšem řekněme
azerbačánu
zpomělně nelogického rúvodu
podněvač se bál o tohle dominoeffekt
povolíme
prostě jako by
administrativní územní změny
svojvislosti z národním karabachem
a mám v tady řetězec další
že on potom ten parat
suverení tětuf
jak Rusové říkají
taková ta přelítka
suverení
tak skutečně zasáhl celý
ten po sověcký prostor
o pravdu plné paráde

to nebyl jenom
ten případ náhodního karabachu
ale ten případ toho náhodního karabachu
byl první
jako by velký rezonant
s veselitě
a jako první
vlastně začínal dostávat
ozborenou formu
tam u ozborené střetí
začínají už řekněme
na konci roku 1987
přičem rok 1988
je na prošto běžně brán
jako začátek to
ozboreného konfliktu
o náhodní karabach
až vlastně někdy
potom od toho počátku
roku 1992
se z toho střeli
stává mezi státní válka
takže skutečně to bédeme
jako konfliktu
mezi Armenii a Azerbaidžan
kdy ten
náhodní karabach
je tím japlkem svár
Rozumím tomu
a vy jste už taky
v tom průletu
historii té oblasti
zmínil
že na tomhletom písečku
za kavkaském
si rádi hrají rúzko a turecko
jak oni tedka
pozorují
Recep Taip Erdogan
na jedné straně
a Vladimir Putin
na té druhé to co se
v náhodním karabachu
děje respektive

jak se vylidnil
jak ho Azerbaidžan
velmi rychle
po tom ozbrojeném konfliktu
dlouhotrvajícím převzal
Erdogan samozřejmě
Azerbaidžan
v této souvislosti
podporuje
Aliev Má
Erdoganovu podporu
co se týče
proti armenské kroku
kroku
proti náhodným karabachu
co se týče
toho Putinského rŭzka
tam je důležité
zmínit jednou věc
o měsíce a i západ
o tak často schematicky
vnímá, že Armenii je
pro rŭzka
jo
režim
především ten Kočarenov
pro rŭzký byl
a potom ten Sarhsianov
na stupce
Serz Sarhsian
byl nástupcem
Roberta Kočarena
také karabážský armen
ale v roce 2018
dochází
vlastně
Armenii takové
tzv. Sametové revoluci
když se dostává
jak mocí dnešní
tedy premier
Armenský Nikol Pashiny
a barevné revoluce
jak mimozovře

vyjme
tak když to řekleme
velmi jebně
platíme, Putin nemá rád
ale nemá rád
politiky
především politiky
prostoru
který se dostávají
k mocí tímto způsobem
Vladimir Putin
skutečně jako nepřítel
ten Pashinyňů příchod
k mocí
rozložil se potrestat Pashinyňa
a tu je ogarnitur
a ty lidi
tu část Armenů
který ho volili tím
že dalo ruce
příč od té karabážské záležitosti
v tom smyslu slova
že dal
azerba a džánu
při nejmešním tichý
jsou častom
reintegritě
Prizident Aliiv
říkali
no, vy znajte,
že Armenii přiznala
s té ruzké strany nepříšla
Přiznala si
uvinitě,
že se zjereba džena
k karabachu
pak tam bylo tedy
uzavřeno přími,
že víme,
že v tom listopadu
2020
modernované ruzkém
kde se ruzko
samozřejmě

zavázalo
kurčitým krokume
patrolování
toho lačinského kory
to jediné
spojnice mezi
Armenii
a náhodným karabachem
třesně tak
což se stá navíc
složitá,
jsem tam parká těle
je tam nějakým
ráčem, kamionem
jako říct
skutečně velká výzva
neprestavujeme si
to jako nějakou dálnici
nebo nic od teprostě
chci se s celkem kvalitní
asfaltu
a horský krusny
přece nám
prostě přez holské
půsmíky
v vysokolském prostředí
regulérně
a jak jako by se
zhostili rúsové
tady toho to úkolu
tak to jsme viděli
právě na té
9 měsíční blokádi
že tam byli
nebyli schopni
nějakým způsobem
celá žele karabajských arménů
kteřit vždycky byli
ještě více proluští
než mnoho arménů
ve samotné armény
tak byla naprosto
jako všoku vlastně z toho
jak tě rúsové

se tím chovají
že i vůbec
tupřístickou bezpečnost
nejdou schopni zajistit
no takže
takvým obloukem
jsme se dostali
zpátky do současnosti
kdy na horní
karabách armencký
karabách
přestává
a existovat
1. 1. 2024
Prezident Schachramanian
to tedy
k prvnímu 1. 1. 2024
lidově řečilo
zabalilo ono
v točísou pravdu nic zbývalo
To v nezbydnomu tam ani lidi
kteří útekli na 4 armény
To se úplně
by to implouovalo
a naprosto pochopitelní
v zate stávající situace
a karabách
jako armencký karabách
přestává existovat
a no
No a mě teď
zajímá tedy
ještě jedna dodatečná otázka
co to bude
znamenat pro armény
protože přijmout
100 tisíc lidí
to není jen tak
tak co s nimi bude dál
a co to znamená
do budoucna
pro vztahy mezi arméní
a Azerbaijan
Tak přijmout to

rozhodně nebude jen tak
Jo, ta armén je formálně
3 milionová reálně
tam také říze
spíše méně
lidí tam je velký odliv
lidí mozku
díky té letitego
politické izolaci
která znamenala
jako ekonomický marazmus
a chudobu realnou
a 100 tisíc lidí
přijmout takové zemi
to je velká zátěž
tam samozřejmě mezinárodní
společenství
jako skutečně to
ignoruje
doznačné mi
nebo ignoroval to
myslím mezinárodní společenství
převším to západní
tedy
tu situaci tak není slibuje
arméni jít
že je bude pomoheno
to je humanitární zátěži
která na něm byla
tím 100 tisícem
úpořiku uvalena
protože
tam si ještě
nutnou vědomit,
že ti přichlíci
díky té blokáde
často přicházejí
ve velice mizerném
zdravotním stavu
výhledoval je skutečně
prostě nemocí
nemohli léčit
ponívač prostě
ten zdravotnický

si jsem se tam hroutil
díky tomu,
že tam nebyly
pouštěny
ty dodávky léku
a zdravotnický
potřeba tak dále
světová
zdravotnická organizace
už pokud vím
tak jako vy zahájila
nějaké kroky
tedy realné
skutečně realné kroky
k té pomoci
arméní
z Brusel,
Washington
samozřejmě ve Washington
tam je důležité
si uvědomit
že pořád je poměl
měsl na arménská lobby
jako blivná
navazující otázka
pro další vztahy
mezi arméní
a azerbajdžánem
to znamená co?
no
tohle samozřejmě
zazdělou na další
obrovské krívdy
to je regulerní etnická číšťka
to, že
není až tak krvavá
zatím
je to jenom zatím
je to to smušné
jenom zatím
k tomu se hledel stanu
protože to,
že se ti lidí zvedli
nebo že se svedli samý

takto neznamená,
že to udělali dobrobolně
mohli to taky mohli
ale věřte
viktátorskému režimu
který nerespektuje
základní lidská práva
svoji ani svých
vlastních etnických
soukmenovců
takže jakoby věřit
cokoliv takovému režimu
nemůže ani
sam azerbajdžáne
z velmi často na toš armén
kde te zájemné
dehumanizaci
a demonizaci
oboče národů
došlo do takové mili
že to je práce
na generace a generace
pokud to vůbec
někde nějakým způsobem
změně noče vylečeno bude
tak znamená vaše predikce
potom prvnímle
1.24 co bude
tak nebude tam žádný armén
možná tam
nebo takhle
možná tam pár
těch stovek
těch arménů zůstanou
by se to tomu baku
trochu hodilo
aby mohlo říkat
ani se integrujíš
být jako došel
dobrovolně před celately máme
a mým nějakým způsobem
tady garantujeme
ta práva
integrujeme

